

Befejeződött a nemzetiségi pedagógusok konferenciája

Az óvoda döntő szerepét emelték ki az anyanyelvi nevelésben a nemzetiségi pedagógusok I. országos konferenciájának szerdai szekciójában. Felhívták a figyelmet arra is, hogy a nyelvtudás megalapozása még hatékonyabb, ha már a kiscsoportban elkezdődik.

A kétnapos tanácskozás zárónapján a 210 nemzetiségi — délszláv, német, román és szlovák — oktatási ügyi dolgozó, pedagógus négy szekcióban vitatta meg a következő évek tennivalóit, majd a szekcióviták tapasztalatait teljes üléseken összegyűjtötték.

A nemzetiségi iskolákra is érvényes, hogy korszerű nevelőiskolákká kell válniuk, s ennek egyik legfontosabb feltétele maga a pedagógus. Számos javaslatot is meg-

fogalmaztak a konferencia résztvevői: az eddiginél korszerűbb nyelvkönyvekre, munkafüzetekre, módszertani kézikönyvekre, feladatlapokra van szükség s célszerű lenne a nemzetiségi pedagógusoknak is meghirdetni tankönyvpályázatot, a hatékonyabb munkához pedig jó segítséget adna egy nemzetiségi módszertani folyóirat.

Egybehangzóan állapították meg a résztvevők, hogy az országos konferencia eredményes volt és jól szolgálta a „több nyelven — egy akarattal” gondolatot.

A konferencia Gosztonyi János oktatási államtitkár zárószavával ért véget. Bejelentette, hogy a nemzetiségi pedagógusok országos fórumát a jövőben rendszeressé kívánják tenni. (MTI)

Tízmillió dollárral több

Mintegy tízmillió dollár értékű exporttöbbletre számít az idén a Chemolimpex a termelővállalatoknak korábban átengedett fejlesztési alapok nyomán. Csak tavaly 40 millió forinttal járult hozzá, hogy ipari partnerei növelhessék exporttermelésüket. A többi között a Graboplast korszerű műbőr-csomagológép vásárlására, a Mosomagyaróvári Timföldgyár az alumíniumszulfát gyártásának fejlesztésére, a Borsodi Vegykombinát a pvc-por zsugorfóliás csomagolásának megoldására, a Kőbányai Könnyűfémű pedig az alumíniumszulfát-gyártás fejlesztésére kapott támogatást.

Lehetőségek a mezőgazdaságban

Több szakmunkás kellene

7. Elcsépelet közhely, hogy a mezőgazdaság óriásit változott, és még mindig nem tudni, mennyit változhat. A mostani állapot tíz év múlva — visszafelé nézve — föltehetően olyan régeinek, annyira túlhaladottak tűnik, mint amilyenek most látjuk a tíz évvel ezelőtől.

Ha egy gazdaság azzal állna elő, hogy jól dolgozik, mert minden évben megtermeli az előző évet, nem jutna messzire. A néhány évvel ezelőtől rekordok legföljebb közepesnek számítanak, vagy annak se. Mi kellett a gyors előrelépéshez? Mindenesetre olyan közgazdasági környezet, amelyik megköveteli, de lehetővé is teszi a gyors változásokat. Szorítóba állt a tudomány, szinte futószalagon ontja az új fajtákat és az új termelési módszereket. Jöttek az új vezetők, akik változtatni tudtak a munka szervezésén is, és megteremtették a lehetőséget, hogy a tudomány eredményei szabadon áramolhassanak, a gyakorlatba beépülhessenek, amilyen gyorsan csak tudnak. Elvárjuk, hogy az új vezetők jó szakemberek legyenek, értsenek az újhoz, és legyenek fogékonnyak a még újabbhoz.

Alapjában téves az a nézet, hogy egy-két jó szakembert el tud kormányozni egy hatalmas gazdaságot. Pedig ez a fizikai dolgozóknál — a mezőgazdaságban! — száz közül csupán huszonhárom a szakmunkás. Amikor ezt a számot jól körüljárták, azt találták, hogy ezek szinte valamennyien a segédüzemekben dolgoznak, vagy traktorosok, szerelők, illetve gépkocsivezetők. Növénytermelő vagy zöldségtermelő szakmunkás csak elvétve található: százból tizenkettő. Az állattenyésztőknél jobb a helyzet, százból harminc rendelkezik szakmunkás-oklellyel, de ez is messze a kisegítő ágazatok dolgozóinak szakképzettsége — számbeli arányokról van szó! — alatt marad.

Azt tudjuk, ha egy drága traktorra olyan ember ül, aki nem ért hozzá, tönkremegy a traktor. A beletanul-

ás agronómus adja tovább a tudnivalókat, és nincs, aki azokat valóban tudja is, hamar kirajzolódik a szakutca teljes képe.

Figyelnünk kell a váltásra. Igaz, hogy a traktor munkája és a régi ekekapás mezőgazdaság között óriási a különbség, de aki csinálta a régit, és jól megfigyelte az újat, előbb-utóbb beletanult, és sok jó szándékkal hasznos munkát végzett. Naponta hallani azonban, hogy az új belépők súlyos többségének már nincs egyéniparasztmúltja, azt sem tudja, hogyan kellett régen tölteni a krumplit, és hogyan kell most, de talán azt sem, hogy egyáltalán tölteni kell. Akárhová nyúl, olyat lát, olyat talál, amit nem tud. Más lehetőség sincs, meg kell tanulnia. Sokkal egyszerűbb a dolga, ha előzőleg tanulta meg, iskolában és szakmai gyakorlaton.

Sorozatunk minden írása azzal a ráismeréssel zárult, hogy akárhová nézünk, bőven vannak még lehetőségeink. Ha az eddigieket a szakemberek hiányával vetjük össze, vita nélkül előállhat a tétel: legnagyobb lehetőségünk a hiányzó szakemberek pótlásában van. Aljón bizonyítéknak egy fölmérés néhány tétele.

Néhány szövetkezet adatait összevetve, azt tapasztalták a vizsgálódók, hogy a fizikai dolgozóknál — a mezőgazdaságban! — száz közül csupán huszonhárom a szakmunkás. Amikor ezt a számot jól körüljárták, azt találták, hogy ezek szinte valamennyien a segédüzemekben dolgoznak, vagy traktorosok, szerelők, illetve gépkocsivezetők. Növénytermelő vagy zöldségtermelő szakmunkás csak elvétve található: százból tizenkettő. Az állattenyésztőknél jobb a helyzet, százból harminc rendelkezik szakmunkás-oklellyel, de ez is messze a kisegítő ágazatok dolgozóinak szakképzettsége — számbeli arányokról van szó! — alatt marad.

Azt tudjuk, ha egy drága traktorra olyan ember ül, aki nem ért hozzá, tönkremegy a traktor. A beletanul-

ás fokozatait nagy luxus lenne a millió fölül géppel gyakorolni. Érvélni talán ott sem kell, hogy az agyonvegyesített mezőgazdaságban a vegyszer természeténél mindenkinek tudnia kellene, aki akár a permetezés után napok múlva kerül is kapcsolatba vele, de sajnálatos példák sora mutatja, hogy a növénytermelés dolgozóinak többsége részt vesz ugyan ilyen-olyan kioktatáson, mert muszáj, de sokukban hódít az nézet, hogy nekik nem árt a vegyszer. A „gyorstalpalás” kevés, ide szakképzetség kellene. Csak így lenne elkerülhető, hogy amíg a szakember tapasztalatcseréje megy, addig mentők hozzák be a klinikára a dolgozókat.

Néhány mondatot érdemes még idézni a fölmérésből: „Az ösztöndíjas rendszer szövetkezetek nem nagyon alkalmazták. Az 1977-78-as tanévre a négy vizsgált szövetkezetnél összesen hat ösztöndíjas tanuló van, de mind a hat egy térszél. Szakközépiskolába mindössze egy jár, a felsőfokú tanintézetekben tanuló ösztöndíjasok száma a négy szövetkezetben szintén csak egy fő. A szakmunkások üzemen belül kihozza csak egy szövetkezetben valósult meg a négy közül.” Több oka van, hogy miért tanulnak ilyen kevesen mezőgazdasági szakmát. A dolgozó nem vállalja a bentlakást, vagy olyankor szervezik, amikor az üzem nem tudja nélkülözni. Aki mégis jelentkezett — erre is volt példa —, nem mehetett, mert olyan kevesen lettek volna, inkább az iskola mondta le.

Bele kell helyoznunk ezt a néhány adattal fölvázolt valóban csak vázlatos képet egy nagyobb keretbe, a mezőgazdaság munkaerő-problémáinak teljes rendszerébe. Igaz, az a törekvés éve óta, hogy semmivel se dolgozzon több ember a földeken, mint amennyi valóban nélkülözhetetlen, de vándormadarakra, máshol-nem-kell emberekre itt sincs szükség. Régóta nem titok, azok állnak odébb leghamarabb, akik mindent elvállalnak, mert különösképpen semmihez sem értenek. Ha innen is nézzük, még egy nyomatókot kapunk arra, hogy a jó szakemberekre igen nagy szükség van, létezik a szövetkezetnek, hogy sok legyen belőlük.

Varázsigék természetesen még nem sok változik. Tudnunk kell azt is, hogy a szakember igényesebb. A fizetésre is, arra is, hogy a tisztességes munkát és a szakértelmet együtt fizessék meg, de elvárja azt is, hogy a munkakörülményei javuljanak. Pontosabban: jók legyenek. Még mindig ott tartunk a fogalmazás fordulataival, hogy a fejlettebb ágazatoknál általában biztosítják a legszükségesebb egészségügyi és szociális feltételeket, azonban rendszerint hiányzik az üzemi étkeztetés, a dolgozók távoli munkaterületre történő szállítását a legtöbb helyen még nem oldották meg.

Megint oda jutottunk, hogy a lehetőség és a kötelesség egymás kezét fogva áll elő. Nagyon a lehetőségeink, mert még csak a kezdetnél tartunk — és türelmetlenül felelő a kötelesség: áldoznunk kell rá.

Horváth Dezső

Út a munkásmozgalomban

Lenin születésének évfordulóján minden esztendőben elismerését fejezi ki az MSZMP KB a lenini eszmék terjesztésében kiemelkedő eredményt elért pártpropagandistáknak. A Munka Erdemrend ezüst fokozata kitüntetésben részesült dr. Dáni Mihály is, a MÁV Szegedi Igazgatóság osztályvezetője, főtanácsos.

Amikor felkerestem, hogy pártmunkájáról és kitüntetéséről örömmel beszélgessek vele, magamban megkérdeztem: milyen érzés olyan ember fiának lenni, akiről Szegeden utcát neveztek el, és a város emléktáblával öröklötte meg a munkásmozgalomban betöltött harcos szerepéért? Fájdalmas az emlékezés annak is, aki csak ismerte Dáni Jánost, a lakost, aki 1912-ben fiatal emberként kapcsolódott be a munkásmozgalomba, és érett fővel, négy gyermekétől és feleségétől elszakítva, politikai fogolyként Dachauban halt meg, ahova — Szeged felszabadulása előtt nyolc nappal — elhurcolták a fasiszták. Ő volt az, aki 1933-ban egy szociáldemokrata ösztöndíjas ülésen azt javasolta: egyesüljenek az illegális kommunista párttal.

A munkásosztály harcában edzőve nőtt fel középső fia is, Dáni Mihály. Szinte ott laktak a Hétvezér utcai munkásotthonban, ahol előbb a színjátszó csoportban, majd az ifjúmunkások sorában kapott megbízásokat teljesítette. A rendőri felügyelet miatt látványos cselekedetre a rendszerrel szemben az ifjúmunkások sem ragadtatták magukat, de összejöttek tanulni, szemináriumon vitakozni a Tisza tülös felén, az úgynevezett kamaratöltésnél. A Népszavát terjesztve házról házra agitáltak a fasiszták, majd a háború ellen.

Az Országos Ifjúsági Bizottság budapesti illegális ülésén Dáni Mihály egyike volt, aki a szegedi munkásfiatalokat képviselte. Ekkor találkozott először Ságvári Endrével, akivel szoros kapcsolatot tartottak fenn a párt irányításával dolgozó szegedi ifjúmunkások. Új illegális kiadványok, munkásmozgalmi indulók szétosztásának feladatával, terjesztésével tért haza akkor Dáni Mihály Budapestre. Ezek közül idézte most: „Korán feltépte bőrünket a tőke ostora / A lánclábunkon oly nehéz / Ifjúságunk korán elvész / A proletárok ifjú gárdája mi vagyunk / A proletárok élcsapata mégis mi vagyunk”.

A háború már perzselte Európát, amikor a párt javaslatára több ifjúmunkást, köztük Dáni Mihályt is a MÁV kötelekébe küldték — a jobb kereset reménye mel-

lett — szervezni, agitálni. Pályamunkás, majd kocsielérő, amikor felszabadult Szeged. Összeelkezett anyjával, Sándor öccsével, Mária nővérrel, és várták vissza bátyjukat, Jánost a frontról, és apjukat, akiről akkor még nem tudták, hogy úton van a halál felé.

A romokat a vasúton is el kellett takarítani, vérkeringést biztosítani a felszabadult országrésznek. Ez volt akkor a feladata Dáni Mihálynak is, és emellett erőtlenített a szakszervezet által létrehozott első gimnázium esti tagozatán. Következett a tisztképző tanfolyam a MÁV-nál, utána forgalmi szolgáltatás és politikai munka Balástyán és Kiskunfélegyházán, majd egymást követve két pártiskola. 1950-ben már a vasútpolitikai osztály agitációs és propagandacsoportjában dolgozik, később pedig ezredpolitikai minősítést és főhadnagyi előléptetést kap egy tartalékos tisztii továbbképzésen.

Az ellenforradalom tanulása közben érte. Az 1954-ben megkezdett tanulmányait a Marxizmus—Leninizmus Esti Egyetemén csak 1958-ban tudta befejezni, mert közben pártszervezői feladattal bízta meg az MSZMP Szeged városi bizottsága: Kecskeméten, Szegeden és Békéscsábán létre kellett hozni a csomóponti pártvezetőségeket, amelyek azután az alapszervezeteket hívták életre. E nagy feladat elvégzése után bízták rá a MÁV Szegedi Igazgatóság igazgatási és jogi osztályának vezetését. Miért is? Negyvenhét évesen avatták doktorrá — cum laude — a József Attila Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Karának esti tagozatán végzett tanulmányai után.

Utánaszámoltam én is: az érettségim a doktorátusig tizenhat és fél évet tanult munka mellett, de még ma sem elégedett önmagával, mert mindig van új, amit el akar sajátítani a pártmunkában és szakmája területén. 1958 óta az MSZMP Szeged városi bizottságának tagja. Pártmunkája: előbb — három évig — szakreferense a fegyelmi bizottságnak, azóta pedig elnöke.

A magas kormánykitüntetésben, amelyet most kapott, az ifjú évektől máig tartó pártmunkája megbecsülését látja. Nővére kivételével — mert ő elmulasztotta kérni — testvéreivel és anyjával együtt a Szocialista Hazáért Erdemrend tulajdonosa. Mint minden esztendőben, most is, május elsején, a munka ünnepe napján összegyűjtött a család, hogy az apáról, a munkásmozgalom mártírjáról elnevezett utcában megkoszorúzza — május virágaiból fonva — az emléktáblát, tisztelegve és adózva, hogy a példamutató életét, tanítását nem felejtik el, és útjáról, amit kitaposott nekik is, soha nem térnek le.

Lódi Ferenc

Üzlet a KSZV-ben

Acs S. Sándor felvétele

A Kenderfő és Szővőipari Vállalat újszerű gyárában majd 1500-an dolgoznak. Többségükben nők, akik számára egyáltalán nem létezik, hogy mikor s hol tudják a mindennapi élelmiszereiket megvásárolni. Az új szövő épületében a gyár és a szegedi ELIKER vezetőségének megállapodása alapján — összerendelésben 375 ezer forint költséggel — korszerű, száz négyzetméter alapterületű mini ABC áruházat létesítettek. Az önkiszolgáló üzlet mártól, mindennap reggel fél 6-tól este 6-ig tart nyitva. A 100 ezer forintnyi önkiszolgáló csomagot tőlük hűtől a hentes-áru-féreképen át a friss zöldség, gyümölcs, minden alapvető élelmiszer megvásárolhatunk itt a dolgozók, háztartási és testápolási cikkekben szintén megfelelő választék áll rendelkezésükre.

Magyar— osztrák egyezmény

A Magyarország és Ausztria közötti villamosenergia-cseréről kötött, tíz évre szóló egyezmény meghosszabbításáról írt alá megállapodást szerdán Budapesten, a Hilton-szállóban Schiller János, a Magyar Villamos Művek Tröszt vezérigazgatója és Kerényi A. Ödön vezérigazgatóhelyettes, valamint dr. Wilhelm Erbacher, az Osztrák Villamosenergia-gazdasági Rt. vezérigazgatója és dr. Helbert Bendhauer vezérigazgatóhelyettes.

A kölcsönösen előnyös villamosenergia-csere kedvező tapasztalatai alapján újabb öt évre hosszabbították meg az együttműködést, figyelembe véve a két ország villamosenergia-rendszerében időközben bekövetkezett szerkezeti változásokat is. A szerződésben rögzítették, hogy az újabb öt éves időszak első két évében próbaképpen a villamosenergia-csere volumenét 60 százalékkal növelik, megpedig beruházások nélkül, a meglévő berendezések jobb kihasználásával.